

MIJN OPA IS EEN BOOM
Kim Crabeels en Ingrid Godon (ill.)
Lannoo
(door Ann Van De Sompel)

OVER DE MAKERS

“Kim Crabeels schrijft voor kleine en grote kinderen, maar ook volwassenen houden van haar verhalen met een twist. Kim gaf tien jaar Nederlands en Duits in een middelbare school. Vandaag combineert ze haar werk als kinderboekenschrijfster met copywriting. Ze ontwikkelt museumparcours, audiogidsen en vertellingen op maat en geeft daarnaast auteurslezingen en workshops rond kinder- en jeugdliteratuur, kamishibai en kunst voor kinderen. Zo staat ze toch nog vaak voor de klas en behoudt ze het contact met haar lezerspubliek. In haar boeken combineert ze humor met een hoekje af met een vleugje gevoeligheid.”

Bron : <http://www.lannoo.be/mijn-opa-een-boom>

Ingrid Godon is een autodidact. Eén van haar docenten (zelf illustrator) aan de academie van Schone Kunsten in Lier merkte haar talenten op en neemt haar een jaar mee onder zijn vleugels. Ingrid Godon tekent al haar hele leven lang hoofden en ‘kopkes’ zoals ze vertelt in een [filmpje over 'Ik wou' een boek van Ingrid Godon en Toon Tellegen](#). Ze is geïntrigeerd door mensen en gefascineerd door portret en fotografie. Al haar hele leven lang is ze geïnspireerd en geboeid door de Vlaamse primitieven en de vroeg-Italiaanse Renaissance. Invloeden hiervan kan je terugvinden in haar werk. In het boek *Mijn opa is een boom* geeft ze met een minimum aan lijnen, door de vorm van de wenkbrauwen, door de stand van de ogen de gemoedstoestand van de opa weer. Ze geeft door de haar kleurgebruik een positieve sfeer aan een moeilijk thema. In een artikel over de bekroning van dit boek (bekroond met een Zilveren Palet 2016) kunnen we lezen : ‘Ingrid Godon behoort tot de psychologen onder de illustratoren. Haar tekeningen voor kinderen zijn even sterk en krachtig als die voor volwassenen.’

1. VOOR HET LEZEN

De juryleden brengen naar de bijeenkomst een foto mee van hun oma of opa. Iedereen mag in een kringgesprek vertellen wat hij of zij zo bijzonder vindt aan zijn of haar oma of opa. Thema's die in dit gesprek aan bod kunnen komen zijn:

- Ouder worden
- Ziek worden
- Dementie
- Afscheid nemen
- ...

Laat de juryleden vertellen in een ongedwongen sfeer. Beklemtoon vooral de stevige band en de liefde tussen grootouders en kleinkinderen. (Hou er rekening mee dat de grootouders ook gestorven kunnen zijn, laat hier dan ook ruimte voor open. Laat de kinderen hun verhaal doen.)

2. TIJDENS HET LEZEN

- Tips bij het voorlezen:
Lees het boek voor in een rustige, gezellige sfeer. Laat de juryleden de prenten in zich opnemen. Geef bij de eerste lezing nog niet te veel uitleg. Lees voor en daar waar de tekst in hoofdletters staat of groter gedrukt is, kun je klemtonen leggen. Laat het boek vooral zijn werk doen.
- Bij een volgende lezing kan je aandacht geven aan:
 - De gelijkenissen tussen de opa en de kleinzoon. Ze hebben hetzelfde ovale gezicht, alleen is dat van de opa wat uitgezakt en dat van de kleinzoon gaaf en onschuldig
 - Het bladzij na bladzij ouder worden, onbereikbaarder worden en het in zichzelf keren van de opa. Let hierbij op minimaal gebruik van lijnen en accenten (wenkbrauwen, ogen...)
 - Hoe de jongen opkijkt naar zijn opa, van zijn opa houdt en onvoorwaardelijk trots is op hem. (Dit is de hele rode draad van het verhaal!)
 - Het gebruik van humor:
 - De beschrijving van de verschillende soorten vogels
'Blinde vinken zijn vogels zonder kop
Een wc-eend kan niet vliegen!
Mijn oma is zijn duifje en haar zus dat is een kip.
(Maar dat blijft onder ons)
En rode borstjes komen ook
bij mannetjesvogels voor.'
 - De passage over de papa gaai
 - De passage waarin het jongetje opa water geeft
 - De prent waar oma opa omhelst.

3. NA HET LEZEN

Beschouwing

Het verhaal

- Is dit boek leuk, grappig, droevig...? En waarom?
- Herbekijk samen met de juryleden de voorlaatste en laatste pagina van het boek.
 - Wat zien ze op de prent?
 - Vergelijk de prent waarop opa afgebeeld is op de voorlaatste pagina met de prenten van opa vanaf het begin van het boek. Blader samen met de juryleden het hele boek nog eens door.
 - Wat valt op?
- Herlees de voorlaatste en laatste pagina van het boek.
 - Kan dat echt, een nest in je hoofd van veertjes, rust en mos? Wat wordt hier precies bedoeld?
 - Heb ook aandacht voor:
 - De vogel vult alle zwarte gaten. Wat is de betekenis van de zwarte gaten?
 - Er is voor angst geen plaats meer. Hoe zou dit komen?

Grootouders en kleinkinderen

De juryleden nemen opnieuw de foto van hun oma en/of opa.

- De jongen in het verhaal lijkt op zijn opa. Wie lijkt er op zijn oma of opa? Zowel uiterlijke kenmerken (voorhoofd, neus, mond...) als innerlijke (vb. opa is heel geduldig – oma is heel handig)
- Wie herkent zijn oma/opa in het verhaal?
 - Zijn er gelijkenissen?
 - Wat precies maakt jouw oma/opa zo bijzonder?
- Wie zijn oma/opa is al eens ziek geweest?
- Wie zijn oma/opa is net zoals de opa van het jongetje?
- Weet er iemand hoe we deze ziekte noemen?

Ga samen met de juryleden op zoek naar allerlei troetelnaampjes die voorkomen in het boek:

- kleinzoon – mijn kleine, gekke mus
- oma – mijn duifje
- opa – geluksvogel

Bespreek met de juryleden of zij ook koosnaampjes hebben of er geven aan bepaalde mensen...

Illustraties

Sta stil bij de technieken waarmee de boom en de vogels gemaakt zijn.

- Hoe zouden wij zo'n boom kunnen maken?
 - Met een roller
 - Met papier en afdrukken maken
 - Krasjes maken met een karton
- Bekijk de techniek hoe de vogels getekend zijn:
 - Met gele, groene en blauwe wasco 's met rode kleuraccenten
 - Met geel en wit krijt op de groene boom (je ziet de boom door de vogels heen)

Filosofen

Bespreek met de juryleden wat zwaar is en wat licht is. Mogelijke vragen:

- Wat kan je optillen?
- Hoe zwaar is een veertje?
- Wat kan je omver duwen en wat niet? (een huis, een boom, auto, tafel, stoel, zetel, je grote of kleine broer/zus, opa,...)

Filosofeer met de juryleden over 'een geluksvogel'. Mogelijke vragen kunnen zijn :

- Wat is een geluksvogel?
- Heb je je ooit al gelukkig gevoeld?
- Is gelukkig zijn een gevoel dat je plots kunt krijgen?
- Of is gelukkig zijn iets wat je kunt worden?
- Kun je leren om gelukkig te worden?
- Is er een verschil tussen gelukkig zijn en gelukkig voelen?
- Als je gelukkig geworden bent, was je daarvoor dan eerst half gelukkig?
- Kan iedereen gelukkig worden?
- Moet iedereen gelukkig worden?
- Als je gelukkig bent, kun je dan nog gelukkiger worden?
- Wat staat er in de weg om gelukkig te kunnen worden?
- Als iedereen in de wereld gelukkig was, zou je dan nog weten wat geluk is?
- Is gelukkig zijn hetzelfde als blij zijn? Of niet?
- Wat is het verschil tussen gelukkig zijn en geluk hebben?
- Kun je geluk aan iemand geven?
- Kan een ding jou geluk 'brengen'? (een geluksbrenger?)

Bron : 'Van boeken ga je denken – Filosoferen met kinderen aan de hand van jeugdliteratuur' / Richard Anthone en Silvie Moors (Acco, 2002)

Vogels

Kijk samen met de juryleden in een vogelencyclopedia. Ga op zoek naar vogels die zij kennen en die voorkomen in het boek.

Of je kan ook met de juryleden surfen op het net. Tik de zoekterm 'vogels' in. Klik door naar afbeeldingen en je vindt direct heel wat vogels als een mees, roodborstje, specht, parkiet, papegaai,...

Creatieve verwerking

Materiaal:

- Verf
- Roller

- Karton- Groot vel papier / behangpapier- Stevig wit papier- Scharen- Teken- en schildergerief

- Je kunt samen met de juryleden op een groot vel (bruin) papier of 2 stroken behangpapier aan elkaar gekleefd, met een roller een boom schilderen met heel wat takken. Kras er met een kartonnetjestreepjes in, zoals op een pagina uit het boek.
- Laat elk jurylid zijn geluksvogel tekenen. Maak hiervoor gebruik van de verschillende technieken die Ingrid Godon ook gebruikt in haar tekeningen. Zij werkt met gouache, potlood, pastel, collages, houtskool, olieverf... Zoek uit wat voor jou het leukst is om te doen. (Werk je liever met stiften, wasco's of kleurpotloden dan kan dit ook!)
- Je kunt daarna je geluksvogel uitknippen en in de boom hangen.
- Je kunt ook de juryleden een wens laten formuleren en deze noteren op de voor- of achterkant van de vogel.

VERGELIJKBARE TITELS

- Afscheid
 - Vogeltjelijf / Kristien Aertssen (De Eenhoorn, 2007)
 - Mijn opa / John Burningham (Van Holkema & Warendorf, 1985)
- Grootouders
 - Met opa is het feest / Stefan Boonen (Clavis, 2014)
 - Dit is het thema van de Kinderboekenweek 2016 in Nederland, meer boeken en inspiratie op www.kinderboekenweek.nl

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken lezen we' en dan op de groep en het boek in kwestie.